

TÉLI PARK

Írta Magyar Ferenc

Osszel, amikor szakadatlan esik az eső és a fák meztelen sirmak az estében, a park szomorú és kietlen. Elnémul a szökőkút, a játszótér hintáit leszerelik, a kavicsos sétányok feláznak, a pázsit megfeketedik s olyan lesz, mint egy molyrágott, vedlő bunda. A bokrok is megsoványodnak. Átlátszó szegénységükben szégyenkezve őrzik a madarak leleplezett fészkeit.

Télen azonban a park újra megszépül. Vastag, fehér hó takarja a világot. Egyszerre minden oly tiszta és friss lesz itt is. És olyan titokzatos — a téli est bőségében — mint azok az erdők, melyekről a mesék beszélnek. Csak megy benne az ember, megy, mendegél, míg csak a túlsó végére nem ér, ahol már egy másik világ kezdődik. Másik világ — más emberekkel. Talán törpékkel, vagy óriásokkal. Esetleg csupa-csupa mozdulatlanul strázsáló hőemberekkel.

De olyan erdőknek is kell lenni a világon, amelynek a túlsó szélén nem is mesebeli, hanem valóságos jóemberek élnek.

A téli parkban magánosan bolyongó gyermek fejében mesebeli óriásoknál is nagyobbra nőtt ezen az estén a Jó Ember alakja.

Tavaly nyáron, amikor nagyszüleinél nyaralt, Osztorádon, Hapták Karcsi apja mindig felvette szekerére. Elbeszélgetett vele és még a gyepőt is a kezébe adta. Meg az ostort. Dehát az a jó ember a Hapták Karcsi édesapja volt.

Itt van a sánta Sungyera is, akinél csak egyszer járt, amikor betegsége után elment megkérdezni a leckét. Utána olyan nehéz volt hazamenni. Sungyera bácsi megmutatta neki a nagy bélyegalbumot és olyan érdekeset beszélt neki azokról az országokról, ahonnan a bélyegek valók. Amikor végre elbúcsúzott tőlük, Sungyera bácsi egy koverta bélyeget dugott a zsebébe. Lám, ő is milyen jó ember, dehát... az meg a sánta Sungyera apukája.

Zelonka tanítónéni is jó ember, pedig az csak asszony és most neki nem is a tanítónéniről kell házifeladatot írni, hanem az épesapáról. Mindenkinek az édesapjáról kell írni: egy oldalt.

Már több, mint egy órája kereng a kihalt parkban. Azzal kéredezkedett el hazulról, hogy a Sóház utcába megy, Imecsékhez. Megnézi, hogy mit írt az apjáról Laci? Mert sok az az egy oldal. Vajon mivel tudják a többiek teleírni? Legalább csak az első sort tudná leírni. De elkezdni mindig oly nehéz.

Nem volt bátorsága felmenni. Egy ideig a kapu előtt ácsorgott. Azt remélte, hogy talán leküldik valamiért Lacit. De nem.

Amikor hazafelé indult, kedve kerekedett nekivágni a téli parknak, mely most — mint valami csodálatos rengeteg — titokzatos szóval hívta, csalogatta. Bárcsak olyan nagy és sűrű lenne ez is a közepén, hogy el lehessen benne tévedni, vagy megfagyni, hogy ne kelljen gondolkozni, meg dolgoztatot írni.

Talpa alatt megroppan a hó. Ha hátranéz, látja cipőjének nyomait a hóban. Oly nagynak látja őket, mintha nem is egy gyermekláb nyomai lennének.

Fától fáig ténfereg. Megáll ennél is, annál is. Feléz a kopasz ágakra. A Hold oly valószínűtlenül vékony, mint az elázott ostya, amelyben a keserű orvosságot veszi be az ember. És magános. A csillagok meg kiperdülni készülőkönnyek az ég sötét szemében.

— Te jó fa vagy?... Vagypedig rossz fa vagy? Nem hallod?

A fák csodálkozva hallgatnak. Hogy lehet tőlük ilyeneket kérdezni?

Ki mondja meg neki: miért ilyen az egyik ember s miért olyan a másik. Miért nem mennek haza mindnyájan, ha elvégezték dolgukat a hivatalban, vagy a gyárakban? Miért nem ülnek le este az asztalhoz jóízűt enni a családjukkal? Hiszen nevetgélhetnének, térdükre vehetnék a gyereket. Vagy megkérdeznék, hogy mi van feladva leckének? És elbeszelnék, hogy mit láttak az utcán hazafelé? Reggel, meg — amikor borotválkoznak — nem káromkodnak, hanem halkan dudolnak s ha elmennek hazulról, midig megcsókolják

azokat, akik otthon maradnak. És nem csapják be az ajtót, egyáltalán semmit és senkit sem csapnak be. Mert hinni lehet nekik, mint az olvasókönyvnek.

Bizonyára vannak olyanok is, akik elviszik a gyereket a kirakatok elé és megkérdezik, hogy mi tetszik a legjobban. Nem kell azt azért mindjárt megvenni, csak játékból. Azután tovább mennek és a másik kirakatnál már a gyerek kérdezi meg az apját, hogy neki mi kellene onnan. Ez olyan szép játék, hogy el sem lehet mondani. Mintha egy nagy képeskönyvet forgatna az ember. De csak a felnőttek mondják, hogy ez játék. A gyerek azt mondja, hogy ez az ünnep. Mert utána egész héten át úgy érzi, hogy keze még mindig ott van az apja meleg tenyerében. Nem is tud az a gyerek rosszat tenni azután, mert érzi mindig az apja kezét.

Így beszélgetett magában, körbe-körbe járva, boldogtalanságának furán összekúszálódott betűit írva cipőjével a park érintetlen havába, míg csak egészen át nem ázott a cipője.

Akkor azután hirtelen átvágott a szökőkút felé, ahonnan a sugárút nyflik utcájuk felé.

*

Már éjfél is elmúlt, amikor Poltári hazaérkezett.

Megnyomta a csengő gombját s valahol, az udvar mélyén reszketve sirt a csengő hangja, mint egy rosszat álmódó gyermeké. Nemsokára felhangzott a házmester papucsának csozogása a kapualjban.

Azután krákovga feltámolygott az emeletre. Közben meg-megállt, morgott és esküdözött, hogy kirugatja a házmestert, aki valami találó megjegyzést tehetett a kaput rugdaló lakók rangsorolását illetően. Amikor azonban már lakásának ajtajánál volt és kulcscsomója után kotorászott zsebében, vidám füttyszóra fordította a morgolódást.

Az előszobában mindjárt a fogással gyült meg a baja. A maga számára oly szigorúan fenntartott akasztón ott találta felesége ernyőjét. Idétlenül felkacagott, majd lekasztotta az ernyőt és felnyitotta.

— Nagyon jó... nagyon parádés! Urak vagyunk és nagyságák! Van nekünk esernyőnk is! Az egész lakás a miénk!

Hirtelen benyitott a szobába, ahol felesége lehunytt szemmel virrasztott, magához ölelve álmában is a park fáit között bolyongó kisfiát.

Poltári felgyujtotta a villanyt s az ernyőt az ágyra borította, az alvók feje fölé.

— Ez osztán a kiszolgálás, nemigaz?... Nem süt a nap a szemükbe, amíg alszanak, a drágák... Jól van Poltári, ez aztán a minőségi családvédelem... Bugyborékoló nevetéssel vonult ki a konyhába s míg meggyujtotta a gázlángot, visszafojtlan jókedvvel dalolni kezdte, hogy:

— Sejde, ki tanyája ez a nyárfás...

Lángra tette a lábosba készített vacsorát s levágta magát egy székre.

— Vagy alusznak, vagy nem hallják... — ordította tovább a nótát.

S akkor egyszerre megpillantotta gyermekének otthagyt könyveit, tolltar-tóját s a szétnyitva maradt füzetét.

— Ezt a taknyost is meg kell már tanítani a rendre! — kiáltott fel s egyetlen lendülettel leseperte a könyveket. De a szétterített füzet csak odébbcsúszott. A gondosan rajzolt, kerek betűk mintha panaszkodva fordultak volna feléje.

— Az én édesapám — olvasta zúgó fejjel a címet az oldal tetején.

— Az én édesapám is olyan rendes és jó ember, mint akármelyik gyereknek az apja a mi utcánkban. Még jobb is, mint akiket én ismerek, mert ő nagyon sokat dolgozik értünk. Már korán reggel felkel. Befűti a kályhát a fürdőszobában, hogy mire felébredünk, legyen melegvíz. Megfőzi a teát. Azután megborotválkozik és halkán énekelget, hogy még fel ne ébredjünk. Azért énekel, mert neki mindig jó kedve van. Azért van jó kedve, mert tudja, hogy mi

mennyire szeretjük édesanyámmal. Én egyszer egy nagyon rosszat álmodtam. Hogy nekem már nincsen is édesapám, mert beleesett a Dunába. És láttam is, hogy elviszi a zavaros víz. Én nem tudtam kiáltani, hogy segítsenek az emberek. Mikor felébredtem, nagyon sírtam. De édesanyám megmutatta, hogy ott alszik a másik ágyban. Felkeltem és odamentem hozzá. Úgy örültem, hogy horkol, mert akkor csakugyan él. Meg is csókoltam csendesén, de ő azt még most sem tudja, meg azt sem, hogy megsirattam, mintha csakugyan elvitte volna a víz. Én őt azért is szeretem, mert mindent vesz nekem. Könyveket, játékokat, meg mindent. És elvisz mindenhová, ahol érdekeset lehet látni. Télen a parkban szokott húzogatni szánkón, mikor van ideje, de mostanában nincsen neki ideje. Mindig későn jár haza, mert sok munkája van a hivatalban és az értekezletek is mindig este vannak. Ő nem hiányozhat onnan, mert fontos, amit mond a többieknek. Ha nekem már nem volna édesapám, akkor én nem is tudnám megmondani, hogy minek él az ilyen gyerek...

Itt egy hatalmas tintafolt éktelenkedett a csinos sorok végén. De az is lehet, hogy csak az utolsó szó mázolódt el. Mert olyan ez a halványkék folt, mintha egy gyermeki könnycsepp áradt volna tengerre a papíron.

Poltári felveszi a füzetet és újból olvasni kezdi előlről. Az előbbi mámor egyszerre kegyetlen józansággá válik, mely belehasít a szívébe. Levegő után kapkod, de csak kitóduló lélegzetének pálinkaszaga, ruhájának undorító dohánybúze veszi körül. Valami friss, egészen tiszta lélegzet kellene most.

Eloltja a gáz lángját, felveszi télikabátját, kalapját fejébe nyomja s mint aki menekülni kényszerül egy végzetes szédülés elől, rohan lefelé a lépcsőn.

Mikor a házmeister megpillantja a kapunak támaszkodó, falféher embert, alig ismer rá. A hangja meg éppen nem a régi ennek az embernek.

— Ne haragudjon rám, Darabos bácsi!... De nekem most el kell mennem.

— Elég baj az magának, hogy nem bir itthon maradni... Dehát, én azért vagyok, hogy nyissak, meg csukjak...

Megnyikordul a zárban a kulcs s ez a parányi zaj visszhangzik az éjszakában, mintha kapuk és ajtók végtelen sorát nyitnák előtte, zárnák mögötte.

Még sokáig ott áll a ház előtt. Tűnődik, hogy most merre, hová? Melyik az az út, mely kiragadja őt ebből az örvényből?

Azután elindul — mint egy alvajáró — csendesén és saját árnyékára támaszkodva a park felé. Végig a sugárúton a szökőkút irányába. Minden léppéssel nehezebb lesz a járása, mintha a fájdalom lassanként szakadozna rá a szívére.

A néma szökőkúton túl, a fák között apró nyomokat lát a hóban. Ezeken indul el. De micsoda szeszélyes nyomok ezek! Micsoda kacskaringók! Egy padhoz ér, melyről valaki még csak nemrégén seperhette le a havat. Le kell ülnie ebben a sűrű csendben, a havas tisztaság környezetében, a néma fák alatt.

— Hazugság minden szó, minden sor... Hogy tudta ezeket leírni?... Meg is csókoltam csendesén, de ő ezt még most sem tudja, meg azt sem, hogy megsirattam, mintha csakugyan elvitte volna a víz... Ha nekem már nem volna édesapám...

Valósággal hallja ezeket a leírt szavakat. A fia hangját hallja. Pedig az javában alszik otthon. Csak ő van itt. Egvedül.

Körülötte piheg a nagy város. Alszanak a házak köröskörül. Lefeküdtek a villamosok, a sínek, lefeküdt a kövezet. És minden-minden az ő szívéen fekszik.

Valahol már ébred a hajnal, közeledik, hogy elkergesse ezeket a sötét órákat. Jön a reggeli tisztaság. Érzi, hogy közelít valami nagy sírás, hozza egy röpké fuvallat a téli parkon át, ezeken a kúza lábnyomokon. Feléje.

De most még nem tud sírni, mert nem mindjárt vérzik az ember, ha megvágja magát.